

Ceset

Rasim ÖZDENÖREN

Bulunduğu yol kenarından aşağıya bakmak istemedi: kayaların, çakıl taşlarının birbiri üstüne yığıldığı muazzam bir uçurumun dibinden sonra açılan kayalık, kurak, hiçbir şey vaat etmeyen bir vadi... Çorak bir arazi: tuzlu, bitkisiz, hayvansız, belki ancak deve dikenlerini besleyecek birkaç toprak kırıntısı, belki ancak çöl kuşlarına yurtluk edebilecek susuz ülke... Bir cesetle sürükleniyordu. Ya da bir cesedi sürüklüyordu. Ceset kimindi, bilmiyordu, belki kendi cesediydi. Kendi? Kendi o muydu? Onun cesedini mi sürüklüyordu. Bilmiyordu daha...

Onu ne zaman yitirdim, bilmiyorum. Onu yitirip yitirmediğimi bilmiyorum. Ona ömrümün hangi durağında sahip olduğum da belli değil. Kendimi bildim bileli onun ardındaydım. O, elini, bir tayfa uzatmış, duruyor. Tayfin içinde biçimlenen görüntü sanki benim, ben im... Buzlu camların ardından beni seçtiğini düşünüyorum. Çantası koluna takılı ve öbür eli meçhul bir yerde duran tayfa uzanıyor... Sürekli onunla konuşuyorum. Boyuna bir adı fısıldıyorum. Aklımın uzak köşelerinde o ad...

– Ne zaman adın gelse aklıma...

– Konuşma n olur...

– Orada sen varsın...

Sustu. Göz ucuyla kadına baktı:

– Abarttığımı düşünme, ne zaman adın gelse aklıma, sen ordasın: yani her zaman...

– Biliyorum, ama bu sözü duymak istemiyorum, bu sözü duymaktan korkuyorum...

– Sen beni sevmekten korkuyorsun...

– Kendimden de... Şimdi hiç var olmamış olmayı isterdim...

Kadın, uzaklara bilinmedik derinlere, uçurum ağızlarına baktı, gözünü ulu boşluğun en dibine dikti:

– Uçurum her zaman çekmiştir beni, onun sonsuz derinliği, sarp yamacı...

– Uçurum, dedi adam, ama sözünü nasıl bitireceğini bilemedi.

Öykü

O ceset oraya ne zaman düşmüştü bilmiyordum. Ordaydı. Ben kendim: ceset. Ben kimdim? Sevgili olan ben miydim? Ben kendimin sevgilisi miydim? Ben kendim değilsem, kimdim? Sırtımda kendi cesedimi taşıyorsam başka kiminkini taşıyabilirdim? Algı bu karışık soruların altında ezilir. Eziliyordum. 'Bana böyle konuşma' dediğinde ezilmiştim zaten. Ama o zaman onun bir ceset olup olmadığını bilmiyordum daha... Ben, kökten bilisiz, gudubetin teki... Havada uçuşan haşereydi belki, o, beyaz karartının fosfor aydınlığında görünen şey, onun bir ceset olduğu, olabileceği...

Başına bir bela mı sarılıyordu. Bir daha bakmayı denedi kadına:

– Senin yolunda musibete uğramak da güzel...

– Ne demek o?

– Bilmiyorum. Bunun yanıtını belki hiç bilemeyeceğim... Bildiğim...

Kadın bu kez adamın yüzüne dümdüz baktı. Bekledi.

– Seni seviyorum, dedi adam kestirmeden, sözünü sakınmadan.

– Korkutma beni... Beni böyle öldüreceksin sen...

Bu kadim kentin katakomplarında yaşamaya mecbur muydu?

Bildiği, salt, sevgiliyle karşı karşıya bulunmakta olduğuydu. Sevgili: onun düşlerine girmeyi kaç zamandır deniyordu. Kendini sürekli aldatılmış diye düşünen bir sevgili, böyle bir kadınla nasıl başa çıkılabilirdi? Onuru kırılmış bir dişiden daha tehlikeli ne düşünülebilirdi yeryüzünde? Sürekli kaçan, sürekli kovalayan, sürekli kovalandığını kuran bir dişi... Belki bu yüzdendi, evden uzaklaşmıştı. Kendini bir kentten ötekine bir trenden bir otobüse, bir otobüsten ötekine atarak ve dağlar tepeler geçerek Allah'ın belası bir kasabada bulmuştu. Bilmediği bir telefondan gönderdiği mesaj 'zor durumdayım' diyordu.

Onu o zor durumdan çıkaracaktım, öyle mi? Ona kaç kez söyledim benden ayrılmaması gerektiğini, kim bilir kimlerle düşüp kalktı, kimin aklına güvendi ve kim bilir şimdi nerdeydi? 'Nerdesin?' Nerdesin? Seni nerede arayacağım? Seni nerede bulup kurtaracağım? Bu yaşında hâlâ çocuksun, çocukluk yapıyorsun. Bonyuna kendini terk ettiğini kurduğu kocasının adını sayıklıyor, 'beni bıraktı, benden kaçtı, onu bul, onu bana bul, ondan öcümü al, kendimi öldürürüm, dediğimi yaparım, biliyorsun, yaparım dediğimi.'

Kadını yeniden yuvaya döndürmek için neler çektiğini bir daha anımsamak istemiyordu. *Kocasından kaçtı. Şimdi benden de kaçıyor.*

– Aslında sen kendinden kaçyorsun. *O belalı yolculukta karşılaştığı ipsizlerden, ip kaçkınlarından, berduşlardan ve daha kimlerden... Adamın şükrettiği*

bir şey varsa onun onca belalı yolculuktan ve onca belalı adamlardan bir zarar görmemiş olmasıydı...

O uğursuz kasabanın kıyısındaki jandarma karakolunda buldu onu. ‘Zor durumdayım’ mesajını kendini oraya götüren kadının telefonundan göndermişti. Polis, telefonun gönderildiği yeri buldu frekanstan...

Karakolun dip köşesinde dizlerini göğsüne çekmiş, tortop olmuş oturuyordu. Belki ağlıyordu. Göz kapakları ağlamaktan ya da uykusuzluktan şişmiş, göz torbaları morarmıştı. Adamı görünce birden yerinden fırladı. Boynuna sarıldı. ‘Beni çıkar burdan’ diye inledi, bir çığlık attı. ‘Sakin ol’ diye avutmak istedi adam. ‘Kocan...’ diye söze başlayacaktı. ‘Bana ondan bahsetme, diye bağırdı, alçaklarla işim yok benim. Unutsun beni. Ona sen söyle bunu. Artık onun indinde ben yokum. Ben onun indinde yok olayım.’ ‘Sakin ol’ dedi adam kadının sırtını sıvazlayarak.

Sonra yollardaydılar. Sonra onu sevdiğini söyledi.

– Beni kimse sevmez, dedi kadın.

– Sen benim için değerlisin.

– Sen adımı seviyorsun benim.

– Adın.. ne zaman adın gelse aklıma.. uykumun derin karanlıklarında...

– Yalan dinlemeye alıştım artık...

– Sen, kendi dünyanın yalanında.. Ah, beni anlamaya çalış...

– Benim dimağım kurudu. Dudaklarım beklemekten çatladı. Kimi beklediğimi hiç bilemedim...

– Belki beni bekliyordun? Beni beklemiyor muydun? Bilmeden de olsa...

– Geçmiş unuttum ben. Geçmiş yok artık bana. Ben... Kendimi... Uçurumlara... Atmak... İstiyorum...

Adam onun adını çığırdı.

Kadın morarmış gözaltlarıyla baktı ona:

– İşte, biliyordum, boyuna adımı çığıyorsun. Adımı seviyorsun benim. Beni değil...

– Ah, canım! diyebildi adam.

Arabanın camından dışarıya bakıyordu kadın. Sağ yanda derin bir uçurum: sonsuza değin aşığılara doğru yuvarlanıyordu. Baş döndürücü bir derinlikle tepetakla gidiyordu ulu derinlik...

Sesi fısıltı hâlini almıştı:

– Biliyorsun değil mi, bir gün ben.. buradan.. aşağılarda olacağım.. uçurumun dibinde... Belki biri cesedime ulaşır... Belki o, sen olursun...

Şaka sayıp gülümsemek istedi adam. Ama olmadı.

– Dediğimi yaparım, bilirsin...

– Nerden çıktı şimdi bu?

– Ne zaman bir uçurumun kıyısından geçsem, kendimi onun dibinde görürüm.

Arabanın kapısını açtı.

Adam birden türktü.

– Korkma, başına bela olmam. Bu kadar basit demek istiyorum. Kapıyı açarsın ve birden uçurumun dibindesin...

Adam:

– Kapat kapıyı, diye bağırdı.

O işi ne zaman yaptı bilemedim.

Onu sevdiğimi biliyordu.

Ufukta, uzakta uzun, korkunç fabrika bacaları bir serabın ardındaymış gibi ipileşiyordu. Onun da o uğursuz karartıları seyrettiğini varsayabilirdim. Bir ara elini direksiyona uzattı. Elini direksiyonun çemberinde öylece tuttu. Bunu niye yaptı, anlamadım. Bana yakın durmak istediğini düşünmek istedim. Bacalar ne zaman arkaya doğru kaçtı, biz o bacaların savurduğu çimento tozlarının arasından nasıl, ne zaman geçtik anımsamıyordum, ama geçtik oraları, o bildik rutubetli, esintili, tozlu menfezleri, iskeleleri, iskeletleri, fabrika enkazlarını, yamaçlarda görünen papatyalı ve gelincikleri, kızıl bir hengâmeyi, bütün bunların birbirine karışmış olduğu kıyamet sahnelerini... Birbirini avuçlamış ellerini kucığında tutuyordu, göz ucuyla görüyordum, bir kez daha şansımı denemek istedim, karşıya, geçeceğimiz dönemin kıvrımını hesaplamaya çalışarak seni seviyorum diyebildim. Bu kelimeyi işitmek istemiyorum artık.’ dedi. ‘Ama ben boyuna yinelemek istiyorum. Seni, seni, seni...’ ‘Sus, rica ederim. Kendimi suçlu hissediyorum... Hakkım olmayan bir edim karşısındayım... Sevilmeye layık değilim, olmak da istemiyorum...’

Sanki bir şoseden geçiyorlardı. Sanki bütün geçmiş önlerine serilmişti. Kadın, sanki boyuna ‘beni kurtar’ diye yalvarıyor, adamın boynuna atılıyor, ona sarılıyor, hıçkırıklarını adamın göğsünde dindirmeye çabalıyordu. Kocasını göstererek ‘ondan nefret ediyorum’ diyordu.

Ve birden her şey yitti. Yok oldu. Yok! Yoktular...

Bir an önce, adamın sağ yanında görünen kaya parçasının yola eğilmiş, yol boyunca uzayan ve insanın içine yücelik duygusu salan ihtişamlı yekpare muazzam görüntüsü yitti. Az öndeki dönemeçte kıvrım yapmış olan korkuluğun karanlık suda görünen yansıması –acaba yanılıyor muydu, böyle bir yansıma hiç yok muydu ya da ufak bir gölet mi oluşmuştu oracıkta- gözden uzaklaştı ve tarifsiz bir karanlığın içine gömüldüler. Uzak bir çığlık gitgide uzaklaşıyordu, yolun yarıldığını düşündü, yarılan yolun yarılmış olan yerine bir fırtınadan kopan kuru koca ulu bir ağaç dalının oraya yöneldiği belli oluyordu, ağacın dalına asılı kalmış minik çırpıların arasında kadının yüzü belirdi, sonra gövdesi yarın bir ucunda siluet hâlinde ortaya çıktı. Adam, kadının sesini net olarak duydu: *sen ceset istiyordun, işte artık bir ceset hâline geldim, hâlâ sevecek misin beni.* Kadının inleyen sesi çöken evrenin, yarılmış yolun sonsuz vadisini doldurdu, yankılanan ses ortalıkta duyuldu. Adam da bağırıyordu *Evet, eveeet, biz, sen ve ben birbirimiz için varız, sen nerdeysen ben orada olurum, sesim senin sesinin olduğu yeri bulur,* sonra neredeydiler bilmiyordu, kulağına siren sesi çalınıyordu, *sedye, çabuk olun, yavaş komutları.. sedyede taşınan ben miydim, kadının mıydı, yoksa ikimizi aynı sedyeye mi yatırmışlardı.* Kör karanlıklar uzayıp gitti, uzadı, bir daha uzadı, sonra her şey karanlık, bir kıyamet boyu süren gürültülü gümbürtülü bir karanlıkta içinden geçilen tüneller...

Kendi cesedini mi sürüklüyordu?

Kendi cesedinin ardından mı sürükleniyordu?

Onunla karşı karşıyaydı. Karşı karşıya duruyorlardı.

Adamı öpücüklerine boğuyordu kadın. Öpücükleriyle boğuyordu...

Adam acı bir mutluluk batağında yüzüyordu.

Ne yana baksa, o!

Bu imge, zihnimin kaçınıcı kör karanlıklarında öylece duruyor.

Belki bir düş parçası olarak orada, oraya mihlanmış hâlde...

Bir düş ancak bu kadar canlı olabilir, bu kadar kıpkızıl renklerle döşenmiş olabilir. Kızıla çalan hırkasıyla, camın arkasındaki duruşuyla, bir denizin, belki kara, yağlı bir denizin karanlığına dalmış ela gözlerinin derinliğiyle belleğimi kamaştırıyor... Belleğimin en derinlerindeki imgeyi yerinden oynatıyor... Çocukluğumun toza belenmiş sokağında, kasabamızın hastanenin yanından kırlara uzanan sahanlığında dayım... Bir taşı tekmeleyerek kırlara doğru yürümeye çalışıyorum. Arkama bakmaya korkuyorum. Kasabamızı yitirmiş olmaktan korkuyorum. Ya kasabamızla birlikte o da yitirse? Ya onu yitirince ben kendimi de yitirmiş olursam? Onun gerçek olduğunu o zaman nereden bilebilirdim? Beni umuda gark edeceğini, sonra o umutları parçalayıp pörsüteceğini... Sonunda karşıma bir ceset olarak çıkacağını...

- Umutlar sımsıcak benim olur, inanmıyorsun, biliyorum...
- Ben umudumu tükettim, bitirdim, bittim...
- Böyle konuşmamalısın. Ben yanındayım, seninleyim...
- Sen var mısın, burda mısın?

Kadının elini tuttu. Ona güven vermek istedi:

- Senden hiç ayrılmadım ben...
- Ayrılan kimdi öyleyse, o kimdi?

Umudun başı ve sonu oradaydı, oydu...

Oraya ulaşan bir yol yoktu. Daha önce buralara insan ayağı değmediği beliydi. Zamanın yaratıldığından bu yana oraya kimse uğramamıştı ne Hızır, ne Me-sih... O derin, kurak, talihsiz vadide kim yaşardı? Kim orada yaşamak isterdi? *Onun olmadığı yerde ben yaşayabilir miyim? Bu korkunç soru başımı döndürüyor.* Hangi insanın ayağı oraya dokunmuş olabilirdi? Bu umut kırıcı sorular ölesiye aydınlık havada kapkara ve karartılmış hâlde duruyordu. *O ceset olduğu sanılan kıpırtısız fosfor aydınlığının oraya başka biri inmiş olamazdı, o ceset oraya yukar-dan atılmış olmalı... Birilerine haber vermem gerekiyor. 'Orada bir şey duruyor' demem gerekiyor. Fakat kim inanırdı bana? Kendimi mi ihbar ediyordum?*

Yumruğum sımsıkı: yitiğim avucumun içinde duruyor, onu elimden kaçırma kaygısıyla kavruluyorum... Genzimde, hançeremde düğümlenmiş olmayan, hiçbir notaya raptedilmemiş, raptedilemeyen bir avazla bağıyorum -bağırarak istiyorum: 'Sen yoksun! Sen hiç olmadın! Sen hiç bana görünmedin!.. Yoksun!'

- Canlar ruhun titreyişleri...

Kendimi herkeslere güldürüyorum.

- O sensin, karşımda ışıldıyorsun...
- Ah, benim gönlü yüce adamım...
- Adın geldiğinde aklıma, umutlar, umut diyorsam sensin...
- Ben yokum artık, bunu aklından çıkarma!
- Nereye gitsem ordasın, hangi aynaya baksam... *Sen de* bunu unutmamalısın...

Sahibi olmayan, kimsenin sahip çıkmadığı ya da sahip çıkmaya cesaret edemediği bir cesedin orada durduğunu bağırsam kim inanırdı bana? Birden işin daha da tehlikeli bir boyut kazanacağı fikrine ulaşıyordu zihnim: bunu ilan ettiğimde, ilanım bir bumerang etkisiyle bana dönmez miydi? Bu vahşeti işleyen elin -ellerin- böyle bir sonucu düşünmemesi makul sayılır mıydı?

Kendini sarakaya mı almalıydı? Böyle mi başa çıkardı bu abes işle? Pekâlâ... Öyleyse tüm dünya gülsündü ona.

Acaba o ıslık hâlindeki sesim doğru mu söylüyordu? Acaba bana hiç görünmedi mi? Yazıklar olsun bana... Yazıklar olsun yalanıma... Yazıklar olsun, onun, belleğimin en derinlerine demirlemiş olan sesine... Bana: “Allah razı olsun” diyen duasını yadsımaya mı kalkışıyorum şimdi? Benim olan cuma limanlarını, o limanın en görkemli yerine asılmış tabloları nasıl unutabilirim? O tablodaki resmi, o resimdeki denize uzanmış parmağın zarif büklümünü, ezik bir belleğin unutuş sularına bırakılmışlığını nasıl unutabilirim? Onun oraya gömülmesine razı olmak caiz mi?

– Resmin yakamozlanıyor karşımda, bir güzelliğin o titreyiş içinde yitmesi, yitip gitmesi...

Öyleyse sineye mi çekmeliydi bu cinayeti? Cinayet mi? Nerden çıkarıyordu bunu? Birden, nasıl olduğunu bilmeden, kendini kayalıklardan aşağıya doğru paldır küldür yuvarlanırken buldu. Bilinçaltı düzeneği kendiliğinden işbaşına geçmiş, cesedi orada bırakmanın insanlığa yaraşmayacağını buyurmuştu. Aşağıya doğru yuvarlanır hâlde koşuyor, sürükleniyor, kapaklanıyordu.

– Acılar aklımın uzak köşeleri

Aradaki o saydam engeli parçalamam gerekiyor. Eğer ben kendim bir düş değilsem, o, orada duruyor. Fısıldayan sesiyle, yarım bırakılmış cümleleriyle, bir mahremiyeti zedelemekten kaçınan zarafetiyle orada... ‘Bunca içten sözlere dayanmam, bana bunları söyleme n’olursun’ diyen yalvarışlarıyla, orada... Kendi varlığım üzerine yanılabilirim, kendimi hiç var olmamış olarak kabul edebilirim. Ama onun, o saydam çelik perdenin gerisinde yüreğimi nişan alan yalvarışını, gücenmiş, buruk bakışını nasıl yadsıyabilirim? O bakışın var olmadığını nasıl yalanlarım? Nasıl?

– Nurun kalbimin fanusunu doldurur, ışığınla, aydınlığınla doluyum, aydınlığında boğuluyorum...

Cesede ulaşacaktı. Onu sırtında taşıyarak yukarıya yola çıkartacaktı. Belki bir iftiraya kurban gidebilirdi. Olsundu. O, insanlığını yapmaya yükümlüydü. Zaten bu nedenle aşağıya, cesede doğru yuvarlanmaya başlamıştı. Sırtında başka bir cesedin olduğunun ayırdına bile varmadan... Ortalığa kepaze olacağını aklına getirmedi. O cesedin sevgiliye ait olduğunu bilmeden...